

REPUBLIKA SLOVENIJA

CENTER ZA SOCIALNO DELO CELJE

<http://www.csd-celje.si>, [e-pošta: gpcsd.celje@gov.si](mailto:gpcsd.celje@gov.si)

Opekarniška cesta 15b, 3000 CELJE

Tel.: +386 3 42 56 300 Fax.: +386 3 42 56 370

MESTNA OBČINA CELJE
ODDELEK ZA DRUŽBENE
DEJAVNOSTI

Trg celjskih knezov 9, 3000 Celje

T 03 42 65 860 / F 03 42 65 862

druzbene-dejavnosti@celje.si

www.celje.si

DŠ 56012390

DELOVANJE PROGRAMOV NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA Z VIDKA KOORDINATORJA OBRAVNAVE V SKUPNOSTI IN UPORABNIKA TER VIDIK SOFINANCIRANJA PROGRAMOV S STRANI LOKALNE SKUPNOSTI

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti financira 49 stanovanjskih skupin s kapaciteto 245 mest, 26 dnevni centrov, 3 telefone za svetovanje in 16 pisarn za svetovanje¹. Vendar je njihovo delovanje večinoma fokusirano v večjih mestih po Sloveniji.

Gre za programe, ki vključujejo uporabnike - osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju; programi vključujejo dnevne centre, pisarne za informiranje in svetovanje za uporabnike, programe zagovorništva in različne samopomočne skupine ter programe za svojce oseb, ki imajo dolgotrajne težave v duševnem zdravju.

Programi se financirajo s strani države in občin. O financiranju programov bo več povedala ga. Branka Lazarevič iz Mestne občine Celje.

Mreža na področju duševnega zdravja je zelo neenakomerna, saj veliko krajev v Sloveniji nima niti ene izmed nevladnih organizacij. To pomeni neenako dostopnost storitev za vse uporabnike.

V celjski regiji delujeta naslednje nevladne organizacije na področju duševnega zdravja: Ozara (dnevni center in bivalna enota), Šent (dnevni center in bivalni enoti v Šmarju pri Jelšah in Petrovčah) in Društvo Dam, ki je namenjeno osebam z depresijo in anksioznimi motnjami. Sodelovanje z društvi je zelo dobro, kar pomeni, da se uporabniki vključujejo v njihove programe in stanovanjske skupine. Njihovi strokovni delavci se odzivajo vabilom na multidisciplinarnе time v okviru koordinacije obravnave v skupnosti in aktivno sodelujejo.

Za bivanje v stanovanjski skupini je potreben delni prispevek uporabnika, občine in nevladne organizacije, kar pomeni podpis tripartitne pogodbe. Koordinatorji obravnave v skupnosti se srečujemo na terenu z neenotnim financiranjem občin uporabnikov v stanovanjskih skupinah. Kar pomeni neenakost pred zakonom oz. diskriminatoren položaj uporabnika s težavami v duševnem zdravju.

¹ Resolucija o nacionalnem program socialnega varstva za obdobje 2013-2020 (ReNPSV13-20), Ur.l. RS, št.39/2013, z dne 6.5.2013

Koordinatorji obravnave v skupnosti se prav tako srečujemo z neenakomerno pokritostjo programov nevladnih organizacij na področju duševnega zdravja. V celjski regiji se srečujemo s težavo, da je v celoti nepokrito območje s programi na območju CSD² Laško, CSD Šentjur pri Celju in CSD Šmarje pri Jelšah. Uporabniki iz teh območjih se morajo v želji po vključitvi v nevladni organizaciji Ozara ali Šent odpeljati tudi do 70 km oddaljeno Celje, kar za njih pomeni ogromen materialni strošek, ki pa si ga večina naših uporabnikov ne zmore privoščiti. Zanj bi to pomenilo ogrožanje socialne varnosti, kajti večina teh uporabnikov je prejemnikov denarne socialne pomoči.

Koordinatorji obravnave v skupnosti pri svojem delu z uporabniki sodelujejo različni izvajalci storitev v posameznikovem formalnem in neformalnem socialnem okolju. Eden izmed izvajalcev je javni delavec, zaposlen preko Programa javnih del na področju socialnega varstva – laična pomoč družini in socialno vključevanje posebej ranljivih skupin. Vključuje se pri izvedbenih delih načrta obravnave v skupnosti, večinoma pri uporabnikih, ki nimajo razvite socialne mreže in se hkrati izboljša njihova kvaliteta življenja v skupnosti.

Primer dobre prakse:

Moški, star 42 let, po zaključeni hospitalizaciji je privolil v koordinacijo obravnave v skupnosti. Pred kratkim se je preselil v novo okolje, brez socialne mreže. V okviru načrta obravnave v skupnosti si je postavil enega izmed ciljev - pomoč javnega delavca. Naloga laičnega delavca je družabništvo, pomoč pri plačilu položnic, urejanje dokumentov in veščine upravljanja s financami.

Dobre strani laičnega delavca:

- družabništvo
- pomoč pri vsakodnevnih opravilih in drugih dejavnostih....

Slabe lastnosti javnega delavca:

- pomanjkanje strokovnega znanja
- laični delavec je zaposlen le za dobo 1 leta in opravlja delo za vse strokovne delavce na centru za socialno delo
- centri za socialno delo so odvisni od Zavoda RS za zaposlovanje in njihovih razpisov
- Zavod RS za zaposlovanje razpiše javna dela samo za dobo od 1 do 2 let
- prevelik časovni razmik po zaključku programa in novega razpisa
- premalo fleksibilen urnik javnega delavca

Koordinatorji obravnave v skupnosti predlagamo spremembo na tem področju:

- javna dela oz. zaposlitev pomočnikov oz. izvajalcev, kjer gre za dolgotrajno obliko zaposlovanja iz evropskih sredstev,
- strokovno usposobljenega pomočnika, da bi imel vsak koordinator obravnave v skupnosti imel svojega pomočnika oz. izvajalca, ter da bi se to zakonsko uredilo,
- predlagamo, da en pomočnik oz.izvajalec opravlja naloge samo za uporabnike, ki so vključeni v koordinacijo obravnave v skupnosti,
- lažji dostop do prijave na razpis javnih del in odprava prevelike administracije ter možnost ponovne zaposlitve iste osebe,
- izobraževanje delavcev pomočnikov oz. izvajalcev (vključevanje drugih profilov),

² CSD – Center za socialno delo

- večja fleksibilnost občin pri projektih za odpravo stigmatizacije oseb s težavami na področju duševnega zdravja in
- razpisi občin za 5 letno sofinanciranje programov na področju duševnega zdravja, kjer bi z zakonom uredili dolžnost občin in s tem ponudili enak dostop do storitev za vso prebivalstvo Republiki Slovenije v Zakonu o občinah in z Zakonom o lokalni samoupravi.

Sklepi:

- apel na občine o možnostih sofinanciranja prevozov do nevladnih organizacij,
- apel županov na večjo senzibilnost za socialno področje za svoje občane,
- povečati dostopnost programov v demografsko odročnih območjih (decentralizacija programov),
- uresničevanje izboljšanja razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev in programov, kot je zapisano v Resoluciji o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 (ReNPSV13-20), Ur.l. RS, št.39/2013, z dne 6.5.2013,
- priprava novih programov, ki bi odgovorili na potrebe uporabnikov (mobilna služba na terenu, stanovanjske skupine za uporabnike z dvojnimi diagnozami – zasvojenostjo od prepovedanih drog in motnjami hranjenja, 16 urne stanovanjske skupine v okviru programov ali zavoda, okrepitev terenskega dela v svetovalnicah, razvoj info točk in pisarn v manjših krajih) in
- Država naj z zakoni uredi predpise o financiranju storitev nevladnih organizacij – stanovanjskih skupin za vse državljane Republike Slovenije in s tem odprava neenakosti pred zakonom.

Alenka Kolar, dipl.soc.del.
 koordinator obravnave v skupnosti
 Center za socialno delo Celje

Pristojnosti Mestne občine Celje na področju socialnega varstva

Naloge s področja socialnega varstva predstavljajo lokalne zadeve javnega pomena, ki so opredeljene v Katalogu pristojnosti občin, ki določa pristojnosti in naloge občine po posameznih predpisih Državnega zbora, Vlade Republike Slovenije in ministrstev.

V skladu z zakonodajo Mestna občina Celje na področju socialnega varstva opravlja strokovne, upravne in razvojne naloge in sicer na podlagi:

- Statuta Mestne občine Celje (Ur. list RS, št. 41/95, 77/96, 37/97, 50/98, 28/99, 117/00, 108/01, 70/06 in 43/08),
- Zakona o socialnem varstvu (Ur. list RS, št. 3/07-UPB2 (23/07 popr., 41/07 popr.), 122/07 Odl.US: U-I-11/07-45, 61/10-ZSVarPre, 62/10-ZUPJS, 57/12),
- Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Ur. l. RS, št. 62/10, 40/11, 40/12-ZUJF, 57/12-ZPCP-2D, 14/13, 56/13-ZŠtip-1),
- Zakona o socialno varstvenih prejemkih (Ur. l. RS, št. 62/10, 40/11, 110/11-ZDIU12, 40/12-ZUJF, 14/13),
- Zakona o lokalni samoupravi (Ur. l. RS, št. 94/07-UPB2, 27/08 Odl.US: Up-2925/07-15, U-I-21/07-18, 76/08, 100/08 Odl.US: U-I-427/06-9, 79/09, 14/10 Odl.US: U-I-267/09-19, 51/10, 84/10 Odl.US: U-I-176/08-10, 40/12-ZUJF),

- Uredbe o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 110/04, 124/04, 114/06-ZUTPG, 62/10-ZUPJS),
- Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 87/06, 127/06, 8/07, 51/08, 5/09, 6/2012),
- Pravilnika o standardih in normativih socialno varstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 45/10, 28/11 in 104/11),
- Odloka o ustanovitvi JZ SOCIO – Zavoda za socialno varstvene dejavnosti (Ur. l. RS, št. 88/02, 31/03, 56/08, 32/09, 44/12),
- Sklepa o soglasju k ceni socialno varstvene storitve pomoč družini na domu v Mestni občini Celje (Ur. l. RS, št. 103/11),
- Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 (Ur. l. RS, št. 39/13)

Izvajanje programov socialnega varstva

Mestna občina Celje s svojimi programi oziroma s subvencioniranjem drugih izvajalcev, ki izvajajo socialno varstvene programe, zagotavlja učinkovite pomoči v sistemu socialnega varstva ljudem, ki so pomoči potrebni (tistim, ki so se znašli v socialnih težavah ali bi vanje lahko zašli brez pomoči).

Programi so oblikovani glede na potrebe prebivalstva in skladno z zakonodajo. Področje porabe socialnega varstva je razdeljeno na posamezne sklope, kot so osebna pomoč, domsko varstvo, pomoč na domu, ki so opredeljeni znotraj dveh področji, varstvo otrok in družine in izvajanje programov socialnega varstva.

Mestna občina Celje na področju duševnega zdravja financira:

- subvencioniranje socialno varstvenih programov nevladnih organizacij in javnih zavodov na osnovi javnih razpisov,
- sofinanciranje stanovanjskih skupin, namenjenih ljudem s težavami v duševnem zdravju,

Sofinanciranje stanovanjskih skupin

Na podlagi 99. člena Zakona o socialnem varstvu se iz proračuna občine financirajo stroški storitev v zavodih za odrasle, kadar je upravičenec oziroma drug zavezanec delno ali v celoti oproščen plačila, torej kadar se storitev opravlja v okviru javne službe. Nadalje zadnji odstavek 100. člena določa, da lahko pristojni center za socialno delo za upravičenca do institucionalnega varstva določi oprostitev tudi v primeru, ko gre za nadomestno obliko bivanja in oskrbe izven mreže javne službe, če so izpolnjeni pogoji tretjega odstavka 4. člena Uredbe o merilih za določanje oprostitev pri plačilu socialno varstvenih storitev (v nadaljevanju Uredba), ki v eni izmed točk določa, da mora biti cena oblikovana s predpisano metodologijo za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev in zanjo pridobljeno soglasje pristojnega ministrstva za socialno varstvo. Skladno z navedenim pristojni center za socialno delo ne more odločati o delni ali celotni oprostitvi plačila oskrbnih stroškov v stanovanjskih skupinah, saj stanovanjske skupine niso oblika institucionalnega varstva, kot je to opredeljeno v Zakonu o socialnem varstvu in ostalih podzakonskih aktov, temveč gre za vsebino programov, ki jih izvajajo nevladne organizacije in so zaradi koristnosti in dopolnjevanja skrbi za duševno bolne osebe sofinancirane s strani države kot tudi posameznih občin. Temeljna razlika med stanovanjskimi skupinami, kot obliko institucionalnega varstva in stanovanjskimi skupinami, ki jih izvajajo nevladne organizacije je v tem, da ne zagotavljajo zdravstvenega varstva.

Uredba pa v 5. členu določa, da se merila lahko uporabljajo tudi za storitev, ki se izvajajo izven okvira javne službe ali po merilih in kriterijih, ki presegajo predpisani standard, torej če tako odloči pristojni organ financiranja.

Občina torej ni dolžna na podlagi zakona plačevati ali doplačevati storitev, ki se izvajajo izven javne mreže, res pa je sledeče:

- da bi bili upravičenci, ki so izrazili potrebo po namestitvi v stanovanjsko skupino, kjer se socialno varstvena storitev opravlja izven mreže javne službe, verjetno slej ali prej nameščeni v posebne socialno varstvene zavode in bi občina morala plačevati oziroma doplačevati storitve institucionalnega varstva,
- da je socialno varstvena storitev v stanovanjskih skupinah zaradi majhnosti skupine bolj individualna in »prijazna« do upravičencev kot v zavodih za odrasle,
- da vedno več občin sledi potrebam svojih občanov in plačujejo oziroma doplačujejo storitve v stanovanjskih skupinah,
- da je kapacitet v zavodih, ki opravljajo storitve v javni mreži premalo,
- da cena storitve v stanovanjskih skupinah zaradi subvencije MDDSZ in ZRSZ ni dražja od oskrbe v zavodih,
- da MDDSZ sofinancira različne programe socialnega varstva oziroma programe stanovanjskih skupin na podlagi javnega razpisa,
- da se s sofinanciranjem stanovanjskih skupin omogoča večjo prilagodljivost izvajanja potrebam v konkretnih okoljih,
- da pri sofinanciranju stanovanjskih skupin ne gre za plačilo oskrbnih stroškov, temveč za sofinanciranje programa, ki ima cilj, da uporabnike pripravijo na samostojno življenje po odhodu iz stanovanjskih skupin.

Mestna občina Celje za izvajalce stanovanjskih skupin zagotavlja tudi sredstva za sofinanciranje plač udeležencem v programih javnih del, ki jih vsako leto razpisuje Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje na področju izobraževanja, naravovarstva in komunale, kulture, ter socialnega varstva, zagotavljamo na proračunski postavki *Aktivna politika zaposlovanja*.

Iz preglednice je po letih razvidno število programov s povprečnim mesečnim številom vključenih oseb in višino sredstev za realizacijo pogodbenih obveznosti (v tabeli je prikazano povprečno mesečno število samo tistih vključenih oseb, kjer je bila MOC sofinancer):

<i>Leto</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
<i>Število programov</i>	40	9	24	42
<i>Povprečno mesečno število vključenih oseb</i>	111	52	66	94
<i>Realizacija v EUR</i>	308.075	230.289	148.705	* plan 256.494

Mestna občina Celje je k zagotavljanju plačila oziroma doplačila stroškov upravičencem do institucionalnega varstva, ki jim je zagotovljena nadomestna oblika bivanja in oskrba izven mreže javne službe pristopila leta 2010, v sodelovanju s Centrom za socialno delo Celje in izvajalsko organizacijo. Iz spodnje tabele je razvidno število vključenih oseb in poraba proračunskih sredstev:

<i>Leto</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
<i>Število izvajalcev</i>	2	3	1	3
<i>Število</i>	3	3	1	4

<i> vključenih oseb</i>				
<i> Realizacija v EUR</i>	3.767,20	6.793,19	1.347,41	* plan 6.000

Pregled porabe proračunskih sredstev za doplačilo institucionalnega varstva v posebnih socialno varstvenih zavodih.

<i> Leto</i>	<i> 2010</i>	<i> 2011</i>	<i> 2012</i>	<i> 2013</i>
<i> Število izvajalcev</i>	5	5	6	5
<i> Število upravičencev</i>	49	50	52	52
<i> Realizacija v EUR</i>	294.727,39	315.295,12	326.602,09	* plan 352.000

Iz spodnje tabele je razviden mesečni strošek lokalne skupnosti za uporabnika, ki je vključen v stanovanjsko skupino:

STROŠKI	
Najem	168,00 €
Stroški materiala	85,00 €
Ostali stroški storitev	55,00 €
Stroški računovodstva in administracije	52,00 €
Stroški dela – strokovne storitve	473,00 €
Prehrana 31 dni	232,50 €
Prevoz k zdravniku	10,00 €
SKUPAJ	1.075,50 €

FINANČNI VIRI	
MDDSZ	504,46 €
FIHO	100,16 €
Prispevek uporabnika	209,25 €
Doplačilo občine	261,63 €
SKUPAJ	1.075,50 €

Na področju socialnega varstva Mestna občina Celje poleg zakonskih obveznosti sofinancira tudi programe na področju duševnega zdravja, ki so usmerjeni v zmanjševanje in lajšanje težav v duševnem zdravju in sicer v sodelovanju s Centrom za socialno delo Celje, posebej s koordinatorji za obravnavo oseb v skupnosti s težavami v duševnem zdravju. Medsebojno sodelovanje med občino, Centrom za socialno delo Celje in izvajalci programov je uspešno, saj vsi deležniki delujejo za skupen cilj, da v okviru svojih pristojnosti pomagajo ljudem, ki imajo težave v duševnem zdravju.

Pričakujemo, da bodo naša nadaljnja sodelovanja tudi v prihodnosti naravnana k nadaljnjemu zagotavljanju aktivne in odgovorne vloge pri kakovosti življenja ranljivih skupin in uresničevanju sklepov in dogovorov na državni in lokalni ravni, saj varstvo in reševanje posameznikov zahteva multidisciplinarno obravnavo.

Branka Lazarevič, univ.dipl.soc.

Mestna občina Celje